

**UTBILDNINGSPLAN FÖR
ERICASTIFTELSENS PSYKOTERAPEUTPROGRAM MED INRIKTNING PÅ
BARN OCH UNGDOMAR (EPU) – 90 hp
Nivå: Avancerad**

Utbildningsplan för Ericastiftelsens psykoterapeutprogram med inriktning på barn och ungdomar fastställd av Ericastiftelsens styrelse 2013-09-26.

1. Förkunskapskrav och andra villkor för tillträde till utbildningen

Antagningskraven följer vad som har fastslagits av Universitetskanslersämbetet. Varje kurs står öppen för 12-16 studerande med avlagd psykologexamen (enligt 1982 års studieordning), läkarexamen med specialistkompetens i barn- och ungdomspsykiatri eller annan närliggande specialitet, socionomexamen samt grundläggande psykoterapeutisk utbildning eller sökande med motsvarande högskoleexamen omfattande 180 hp samt grundläggande psykoterapiutbildning. Den sökande ska ha minst två års erfarenhet av psykoterapeutiskt inriktat arbete, varav viss del med barn och ungdomar efter förvärvat grundläggande psykoterapeutisk utbildning. Undantag från detta krav görs för läkare med specialistkompetens i psykiatri eller barn- och ungdomspsykiatri. Utbildningen står öppen för sökande från hela landet.

Personlig lämplighet för psykoterapeutiskt arbete bedöms genom intervjuer och referenser. För psykoterapeutexamen skall studenten under utbildningen ha haft deltidstjänstgöring med psykoterapeutiska arbetsuppgifter. Vid antagningsförfarandet sker därför en noggrann prövning av att den sökande har tillräckligt och relevant kliniskt arbete parallellt med studierna.

2. Utbildningens omfattning

Utbildningen pågår under tre år med 50% studietakt och omfattar 90 hp och ges som en sammanhållen utbildning.

3. Mål enligt ny studieordning SFS 2006:1053

För psykoterapeutexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för behörighet som psykoterapeut.

Kunskap och förståelse

För psykoterapeutexamen skall studenten:

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen.
- visa fördjupad kunskap om och förståelse för olika psykoterapiformer, olika psykiska sjukdomstillstånd samt psykiatrisk diagnostik.
- visa kunskap och förståelse för relevanta samhälls- och familjeförhållanden som påverkar individer och grupper.

Färdighet och förmåga

För psykoterapeutexamen skall studenten:

- visa förmåga att på ett fördjupat sätt integrera teoretisk kunskap och klinisk tillämpning.
- visa sådana fördjupade färdigheter som krävs för att självständigt genomföra diagnostiska bedömningar samt upprätta, genomföra och kritiskt utvärdera psykoterapeutiska behandlingsprogram inom ett av områdena individual-, grupp- eller familjeterapi.

- visa förmåga att kritiskt och självständigt granska, bedöma och använda relevant information samt diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika grupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten.
- visa förmåga att med berörda parter muntligt och skriftligt redogöra för åtgärder och behandlingsresultat samt i enlighet med relevanta författningar dokumentera dessa.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För psykoterapeutexamen skall kursdeltagaren:

- visa förmåga att fortlöpande utveckla självkännetdom och empatisk förmåga.
- visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna.
- visa förmåga att identifiera etiska aspekter på eget forsknings- och utvecklingsarbete.
- visa fördjupad förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot klienter och deras närstående.
- visa insikt om betydelsen av lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper.
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

Självständigt arbete (examensarbete)

För psykoterapeutexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt examensarbete.

4. Syfte och mål med Ericastiftelsens psykoterapeutprogram

Syftet med utbildningen är att förmedla en fördjupning i barn- och ungdomspsykiatri. Efter fullgjorda kursfordringar erhålls psykoterapeutexamen.

Den teoretiska grunden är psykodynamisk teori baserad på aktuell utvecklingspsykologisk forskning, psykoterapiforskning och klinisk tillämpning. För utbildningen gäller att genusaspekter och etniska aspekter skall beaktas. Utbildningens olika delar skall präglas av ett likabehandlingsperspektiv.

5. Utbildningens uppläggning och innehåll

Den schemalagda undervisningen koncentreras till en heldag per vecka. Antalet undervisningstimmar inom ramen för teoriundervisningen är cirka 500. I kursdagen ingår schemalagd handledning i grupp. Därutöver innehåller utbildningen moment av självstudier och kliniska uppgifter.

Utbildningen omfattar följande kurser:

1. Utvecklingsteori 12 hp
2. Psykopatologi och diagnostik 6 hp
3. Psykoterapeutisk teknik 27 hp
4. Organisation och samhälle 3 hp
5. Etik, juridik och genusfrågor 3 hp
6. Behandlingsforskning/examensarbete 24 hp
7. Psykiatri under handledning 15 hp

A. Teoretisk undervisning

Den *teoretiska undervisningen* under *första utbildningsåret* ägnas i huvudsak åt begrepp gällande bedömning och behandling. Parallellt med att kursdeltagarna påbörjar sitt barnärende finns på schemat ämnen som utvecklingspsykologi och psykopatologi, psykodynamisk teori samt barnpsykoterapeutisk teknik. Spädbarnsobservationer med kontinuerlig grupphandledning ingår i kursen utvecklingsteori.

Under *andra utbildningsåret* startar undervisningen i adolescensutveckling. Vetenskapsteori och behandlingsforskning förs in och en fortlöpande fördjupning sker när det gäller barnpsykoterapeutisk diagnostik och teknik. Specifika frågeställningar i arbete med föräldrar tas upp såväl i seminarieform som i grupphandledning.

Under det *tredje utbildningsåret* sker ytterligare fördjupning av kunskaper i psykopatologi, diagnostik och psykoterapi. Momentet korttidspsykoterapi med barn/ungdomar påbörjas, med betoning på mentaliseringsorienterat förhållningssätt. Olika behandlingsmetoder studeras. Organisationspsykologiska frågeställningar liksom etiska och juridiska aspekter på psykoterapi studeras.

B. Litteraturstudier

Cirka 6 000 sidor.

C. Kliniskt arbete

Kliniska bedömningar. Under första året ges en orientering i barnpsykodiagnostik och bedömning för psykoterapi. Kursmomentet syftar till att fördjupa kunskaper om diagnostiska bedömningar och om hur behandlingsförslag kan upprättas. Kursdeltagaren utför kliniska bedömningar.

Psykoterapeutiskt arbete. Omfattar terapier med barn, ungdomar och föräldrar samt korttidspsykoterapi med antingen barn eller ungdom. Psykoterapiernas frekvens varierar mellan en till två timmar per vecka och patient. Kursdeltagarna skall tillägna sig kunskap och färdighet att påbörja och avsluta ett psykoterapeutiskt arbete. I ett ärende sträcker sig psykoterapin över en period av cirka ett och ett halvt år med en frekvens av en till två timmar per vecka. Det kliniska arbetet utförs som regel på kursdeltagarnas arbetsplatser. Några deltagare i varje kurs kan erbjudas att genomföra det terapeutiska arbetet inom ramen för Ericastiftelsens kliniska verksamhet.

Utöver ovanstående ingår kortare kliniska moment som förbereds och diskuteras under teoriseminarier.

Handledning. Första terminen startar en grupphandledning om 126 timmar över fyra terminer. Grupperna består av fyra kursdeltagare där var och en arbetar med ett barn och dess föräldrar. Andra terminen tillkommer 90 timmar grupphandledning på ungdomspsykoterapier som löper över drygt tre terminer i grupper om fyra kursdeltagare. Tredje året tillkommer 36 timmar grupphandledning på korttidspsykoterapimomentet.

D. Skriftliga arbeten

Presentation av skriftliga *processbeskrivningar* av utbildningsterapierna anordnas varje läsår under utbildningstiden. Differentialdiagnostiska översväganden och beskrivning av den psykoterapeutiska processen sker dels i skriftlig form och dels muntligt under seminarier. I dessa seminarier deltar ytterligare en representant från kursledningen. Ett viktigt syfte med seminarierna är att främja integration av teori och tillämpning. Utöver terapिसammanfattningarna tillkommer under andra och tredje läsåret teoriseminarier om vetenskapligt arbete samt en examensuppsats (15 hp) där det ställs specifika krav på teoretisk och vetenskaplig förankring.

E. Terminsöversikt

Termin 1	Utvecklingsteori 8 hp	Psykopatologi och diagnostik 3 hp	Etik, juridik och genusfrågor 1,5 hp	Psykoterapi under handledning 2 hp	
Termin 2	Psykoterapeutisk teknik 8 hp	Psykopatologi och diagnostik 3 hp	Organisation och samhälle 1 hp	Psykoterapi under handledning 3 hp	
Termin 3	Psykoterapeutisk teknik 8 hp	Utvecklingsteori 4 hp	Behandlings- forskning/ exa- mensarbete 1 hp	Psykoterapi under handledning 4 hp	
Termin 4	Psykoterapeutisk teknik 8 hp	Behandlings- forskning/ examensarbete 3 hp	Organisation och samhälle 1 hp	Psykoterapi under handledning 4 hp	
Termin 5	Behandlingsforskning/examensarbete 10 hp		Psykoterapeutisk teknik 2 hp	Psykoterapi under handledning 2 hp	
Termin 6	Behandlingsforskning/examensarbete 10 hp		Psykoterapeutisk teknik 1 hp	Organisa- tion och samhälle 1 hp	Etik, juridik och ge- nusfrågor 1,5 hp

F. Examination, betygsskala och överklagande

Bedömning av färdigheter sker fortlöpande i samband med undervisningen och genom skriftliga tentamina. Vid bedömning av den studerandes färdigheter skall såväl kunskapsgrad som självständigt omdöme och förmåga till kritisk analys beaktas. Vid bedömning av moment som innehåller klinisk praktik skall även skicklighet och mognad beaktas, liksom förmåga till integration av teori och praktik. Återkommande evalueringar görs av terapi- och handledningsprocessen samt av kursdeltagarens totala utbildningssituation. Evalueringar sker i närvaro av kursdeltagaren, kursledningsrepresentant och handledare.

Som betyg används beteckningarna godkänd eller icke godkänd. För godkänt resultat krävs uppfyllande av kurskrav samt godkänd examination.

Vid bedömningen icke godkänd vid något av de teoretiska och/eller kliniska tillämpningsmomenten ges, i samråd med berörd lärare/handledare och kursledning, möjlighet till förnyad examination vid minst två tillfällen. I de kliniska momenten som innebär kontakt med klienter har examinator möjlighet att underkänna en stu-

dent och att hindra en student från fortsatt klientkontakt om någon riskerar att ta skada av en students agerande. Kursmomenten examineras av kursansvariga lärare/handledare. Överklagande av beslut ställs inom tre veckor till Ericastiftelsens rektor som är huvudexaminator för utbildningen.

G. Fortlöpande kursdiskussioner

Deltagarna samlas till kursdiskussioner, oftast i närvaro av en representant från kursledningen. Tillfälle ges här att fortlöpande evaluera undervisningen, utforma förslag till förändringar samt utbyta tankar och erfarenheter under utbildningstiden.

H. Examen

Efter avslutad godkänd kurs utfärdas examensbevis där det framgår att den studerande har erhållit psykoterapeutexamen (Graduate Diploma in Psychotherapy). Huvudexaminator för utbildningen är rektor vid Ericastiftelsen.

6. Allmänna upplysningar

A. Obligatoriska moment

Föreläsningar, seminarier, kursdiskussioner och handledning är obligatoriska moment i utbildningen. Momenten rymmer sådant kunskapsstoff som inte går att inhämta i läromedel enligt fastställd litteraturlista. Frånvaro vid enstaka moment kan kompenseras i samråd med berörd lärare/handledare och/eller kursledning.

B. Egen terapi

För att vara behörig att börja utbildningen krävs minst 110 timmar psykoterapi i grupp eller 50 timmar individuellt. För erhållande av psykoterapeutexamen krävs därutöver minst 75 timmar individuell psykoterapi. Terapin skall vara utförd av legitimerad psykoterapeut och får inte ligga längre än tio år tillbaka i tiden vid antagning till utbildningen. Den studerande skall påbörja egen psykoterapi senast första läsåret om gällande krav inte uppfylls vid starten.

C. Utvärdering, kvalitetsutveckling och forskning

Vid Ericastiftelsen bedrivs kontinuerlig utvärdering av utbildningsmoment och hela utbildningar. Insamling av uppgifter sker huvudsakligen genom återkommande evalueringsformulär eller intervjuer. Studerande kan också under utbildningstiden tillfrågas om att delta i Ericastiftelsens forskningsverksamhet exempelvis genom att fylla i frågeformulär eller genom att medverka vid intervjuer.

D. Studerandeinflytande

Kursdeltagarna har möjlighet att under pågående utbildning påverka och utvärdera uppläggningsenheten. Förutom de regelbundna kursdiskussionerna och kurskollegierna har kursen en representant i Ericastiftelsens styrelse. Kursdeltagarna representeras också i utbildningskommittén där utbildningsfrågor diskuteras med kursledning, representanter för handledare och parallella psykoterapiutbildningar vid Ericastiftelsen.

E. Studieuppehåll

Vid studieuppehåll kan endast plats garanteras om kursdeltagaren har tvingande skäl såsom sjukdom, graviditet/vård av barn och militärtjänstgöring, eller annat

synnerligt skäl. Begäran om studieuppehåll skall lämnas till rektor som fattar beslut om begäran skall beviljas eller avslås. Beviljat studieuppehåll ger rätt till återkomst till studierna vid i beslutet angiven tidpunkt. Studerande som varit frånvarande utan att studieuppehåll beviljats, har inte automatisk rätt att återuppta studierna.

Ericastiftelsens utbildningar 130918
reviderad 181203